

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 13Cpr/7/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115206641
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Revický
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2018:8115206641.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom Mgr. Petrom Revickým v právnej veci žalobcu: Mesto Prešov, Hlavná 73, 080 01 Prešov, IČO: 00 327 646, zastúpeného JUDr. Martinom Staroňom, advokátom, Hlavná 89, 080 01 Prešov, proti žalovanej: U.. O. U., A.. X.X.XXXX, W. O. XXXX/XX, XXX XX F., zastúpenej spoločnosťou JUDr. Luciou Jurgová advokátka s.r.o., Slnčná 33, 044 24 Poproč, o určenie neplatnosti dohody o zmene pracovnej zmluvy zo dňa 2.12.2014, takto

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a**.

Žalovaná **m á n á r o k** voči žalobcovi na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou súdu 19.3.2015 sa žalobca domáhal, aby súd vydal rozsudok ktorým by určil, že dohoda o zmene pracovnej zmluvy uzavretá medzi žalobcom a žalovanou dňa 2.12.2014 je neplatná, a žalovaná je povinná nahradiť mu trovy konania.

2. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 30.3.2012 bola medzi žalobcom ako zamestnávateľom a žalovanou ako zamestnancom uzavretá pracovná zmluva s dňom nástupu do práce dňa 1.4.2012, a to na pracovnú pozíciu: vedúca oddelenia mestského majetku. Dňa 2.12.2014, po voľbách do územnej samosprávy, uzavrel primátor žalobcu, U.. F. M., vediač o tom, že nebol zvolený za primátora žalobcu, so žalovanou dohodu o zmene pracovnej zmluvy zo dňa 2.12.2014, ktorej predmetom bola zmena a doplnenie len jedného bodu pracovnej zmluvy, a to bodu č. 11 týkajúceho sa výšky odstupného. V zmysle tejto dohody sa doplnil bod 11 pracovnej zmluvy v tomto znení: „Vzhľadom na vykonávaný druh práce a z toho vyplývajúce sťaženie adekvátneho spoločenského uplatnenia po skončení pracovného pomeru, zamestnancovi patrí pri skončení pracovného pomeru okrem odstupného podľa Zákonníka práce ďalšie odstupné vo výške 5-násobku jeho priemerného mesačného zárobku, ktoré v sebe zahŕňa aj nárok na odstupné podľa platnej kolektívnej zmluvy nad rámec zákonníka práce.“ Žalobca tvrdí, že predmetná dohoda o zmene pracovnej zmluvy uzavretá dňa 2.12.2014 je absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, nakoľko tento právny úkon bol urobený v rozpore so zákonom a odporuje zákonu č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite.

3. Rozpor so zákonom žalobca odôvodnil tým, že dohoda o zmene pracovnej zmluvy je podľa neho finančnou operáciou v zmysle § 2 ods. 2 písm. k) tohto zákona, nakoľko ide o poskytnutie verejných prostriedkov z rozpočtu Mesta Prešov žalovanému v prípade skončenia jeho pracovného pomeru z dôvodu, ktorý zakladá povinnosť žalobcu vyplatiť žalovanému odstupné, a je preto právnym úkonom majetkovej povahy, ktorý má dopad na finančné prostriedky žalobcu a verejné prostriedky z rozpočtu Mesta Prešov. Žalobca uviedol, že pred uzavretím dohody o zmene pracovnej zmluvy dňa 2.12.2014

musela byť v zmysle citovaného zákona vykonaná predbežná finančná kontrola, avšak v tomto prípade predbežná finančná kontrola nebola vykonaná. Dodal, že žalovaná ako zamestnanec žalobcu zastávajúci vedúcu funkciu ako vedúca oddelenia mestského majetku MsÚ Prešov vedela a musela vedieť o tom, že uzavretiu takejto dohody musí zo zákona predchádzať predbežná finančná kontrola a že výška odstupného musí byť krytá rozpočtom žalobcu. Rovnako ako zamestnanec vedela, že výška dohadovaného odstupného je v rozpore s rozpočtom žalobcu, že nie je krytá rozpočtom žalobcu a že je aj v rozpore s platnou kolektívnou zmluvou, a preto nebola dobromyseľná. Odstupné dohodnuté vo výške 5-násobku priemerného mesačného platu nad rámec zákonníka práce pritom nebolo kryté v rozpočte orgánu verejnej správy, ktorým žalobca ako Mesto Prešov nepochybne je, o čom svedčí samotný rozpočet žalobcu na rok 2014 a 2015. Vzhľadom na to, že postup žalobcu ako aj žalovanej bol v rozpore so zákonom a podpísaná dohoda o zmene pracovnej zmluvy odporuje zákonu, o čom žalovaná vedela a musela vedieť, je táto dohoda absolútne neplatným právnym úkonom.

4. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti označenej dohody podľa žalobcu spočíva v tom, že v prípade skončenia pracovného pomeru so žalovanou zo strany žalobcu z dôvodu, ktorý zakladá povinnosť žalobcu vyplatiť žalovanej odstupné, by žalobca utrpel ujmu spočívajúcu v tom, že by žalovanej musel vyplatiť odstupné nad rámec zákonníka práce a platnej kolektívnej zmluvy, čo je v rozpore so zákonom a navyiac je diskriminačné voči ostatným zamestnancom, keďže ostatným zamestnancom bývalý primátor žalobcu dňa 2.12.2014 takéto dohody o zmene pracovných podmienok nepodpisal, a preto by sa mohli obrátiť na súd s antidiskriminačnou žalobou a žiadať súdnu cestou, aby aj im zamestnávateľ (žalobca) vyplatil vyššie odstupné ako im patrí podľa zákonníka práce a platnej kolektívnej zmluvy (pozn. súdu: hoci z tvrdení žalobcu vyplýva, že žalovanej doposiaľ nič nevyplatil a v zmysle napadnutej dohody zrejme ani vyplatiť nechce), resp. s nimi uzavrel rovnakú dohodu (pozn. súdu: ktorú pritom žalobca považuje za absolútne neplatnú). Právo a postavenie žalobcu je teda neisté a ohrozené (pozn.: súdu nie je zjavné ktoré právo žalobcu), nakoľko sa tak dostal do neriešiteľnej situácie, v ktorej si žalovaná pri skončení pracovného pomeru bude nárokovať vyplatenie vyššieho odstupného (pozn. súdu: teda len v hypotetickom prípade, ak sa pracovný pomer skončí, a to, tak ako to uviedol žalobca vyššie, len v prípade skončenia „zo strany žalobcu z dôvodu, ktorý zakladá povinnosť žalobcu vyplatiť žalovanej odstupné“, a aj to len vtedy, ak na tom žalobkyňa bude trvať, pričom ak má žalobca za to, že žalobkyňa na vyššie odstupné nemá nárok, bez eventuálneho súdneho sporu iniciovaného žalobkyňou, kde by sa to adekvátne riešilo potom, mu ani nič nehrozí) z prostriedkov, ktoré nie sú kryté rozpočtom žalobcu a žalobca ich ani nemá k dispozícii.

5. Žalovaná so žalobou nesúhlasila a navrhla ju zamietnuť. Vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe namietala procesnú neprípustnosť žaloby, že žalobca v konaní ani neosvedčil, ani nepreukázal naliehavosť jeho právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti právneho úkonu, a že naliehavý právny záujem na tomto určení ani nie je daný a návrh žalobcu je samoučelný. Uviedla, že skutkové okolnosti, ktorými žalobca preukazuje potrebu určiť súdom neplatnosť dohody, sú hypotetické, predčasné, podmienené a navyše aj nezakladajúce sa na pravdivých skutkových okolnostiach. Žalobcom zvolený procesný nástroj ochrany jeho práva ako žalobcu je podľa nej s poukazom na uvedené v danom prípade zbytočnou žalobou. Poukázala na judikatúru Najvyššieho súdu SR k otázke naliehavého právneho záujmu s tým, že (okrem iného) naliehavý právny záujem musí existovať v čase rozhodovania súdu, nemožno ho určovať spätne ani do budúcnosti, a že uplatniť nárok na súde podmienene nie je možné. Vo vzťahu k nedostatku naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení uzavrela, že nie je vôbec zjavné, či vôbec k právnej skutočnosti skončenia pracovného pomeru takým právnym úkonom, ktorého následkom by bol nárok na zaplatenie odstupného, v budúcnosti dôjde. Uvedené neguje danosť naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení. Naliehavosť právneho záujmu na požadovanom určení nie je daná aj z dôvodu, že žalobcom požadované určenie neplatnosti dohody možno vyriešiť ako predbežnú otázku v konaní o nároku na plnenie - zaplatenie odstupného, ak tento nárok nebude žalobcom dobrovoľne žalovanej uhradený.

6. Žalovaná tiež označila za nepravdivé tvrdenia o tom, že žalobca by vyplatením odstupného utrpel ujmu nekrytú rozpočtom žalobcu, čo podľa tvrdenia žalobcu ho privádza do neriešiteľnej situácie a je pre žalobcu značne finančne zaťažujúce, keďže žalobca ani tieto peňažné prostriedky podľa jeho vlastného tvrdenia nemá k dispozícii. Žalovaná uviedla, že 2 mesiace pred podaním žaloby Mestské zastupiteľstvo mesta Prešov schválilo rozpočet mesta Prešov na rok 2015 s výhľadom na roky 2016-2017, z ktorého vyplýva, že v kapitole „na odstupné“ sú rozpočtované finančné prostriedky vo výške 150.000,- Eur, pričom v schválenom rozpočte na rok 2014 boli tieto výdavky rozpočtované vo výške 21.753,- Eur

a reálne vynaložené vo výške 23.058,- Eur. Uviedla tiež, že nevierohodne až absurdne vyznieva aj tvrdenia žalobcu, že nárok na odstupné, ktorý by musel žalovanej v zmysle uzavretej dohody zo dňa 2.12.2014 vyplatiť, spočívajúci v 5 - násobku priemerného mesačného zárobku žalovanej, ktorý v sebe zahŕňa aj nárok na 3-mesačné odstupné podľa platnej kolektívnej zmluvy (teda nad rámec nároku z kolektívnej zmluvy ide iba o dvojnásobok priemerného mesačného zárobku žalovanej), je pre žalobcu značne finančne zaťažujúci, keďže bežný rozpočet mesta na rok 2015 bol príjmovo rozpočtovaný na 54.007.113,- Eur s prebytkom rozpočtu 2.751.363,- Eur.

7. Vo vzťahu k tvrdeniam žalobcu, že ostatní zamestnanci, by sa cítiac ukrátení mohli obrátiť na súd s antidiskriminačnou žalobou a žiadať, aby im zamestnávateľ vyplatil vyššie odstupné, žalovaná poukázala na ust. § 13 ods. 2 Zákonníka práce a v ňom predvídané (zakázané) dôvody diskriminácie a uviedla, že striktné nerovnaké postavenie rôznych zamestnancov rovnakého zamestnávateľa vyplývajúce zo vzájomných individuálne dojednaných pracovných vzťahov, majúce za následok na prvý pohľad rozdielne zaobchádzanie, nie je samo o sebe, bez preukázania taxatívne určených dôvodov diskriminácie, porušením zásady rovnakého zaobchádzania a znevýhodnením v porovnaní s ostatnými zamestnancami. Vzhľadom na to označila tvrdenia žalobcu o „ohrození“ žalobcu diskriminačnými žalobami ďalších zamestnancov z dôvodu, že žalobca s nimi neuzatvoril dohody o vyplatení odstupného, za právne irelevantné.

8. Vo vzťahu k hmotnoprávnym dôvodom žaloby tvrdila neexistenciu dôvodov neplatnosti právneho úkonu. Poukázala na to, že podľa § 13 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení funkčné obdobie starostu skončí zložením sľubu novozvoleného starostu s tým, že dohoda o zmene pracovných podmienok uzavretá dňa 2.12.2014 medzi zamestnávateľom, ktorým je žalobca, a žalovanou ako zamestnankyňou, bola uzatvorená osobou oprávnenou v rozhodnom čase konať za zamestnávateľa v pracovnoprávnom vzťahu.

9. Pokiaľ ide o obsah napadnutej dohody, žalovaná uviedla, že uvedený právny úkon ničím ani zákonu neodporuje a ani nie je v rozpore so zákonom, naopak, je plne súladný s právnymi predpismi. Poukázala na to, že podľa § 1 ods. 6 Zákonníka práce v pracovnoprávných vzťahoch možno upraviť podmienky zamestnania a pracovné podmienky zamestnanca výhodnejšie ako to upravuje tento zákon alebo iný pracovnoprávny predpis, ak to tento zákon alebo iný pracovnoprávny predpis výslovne nezakazuje, alebo ak z povahy ich ustanovení nevyplýva, že sa od nich nemožno odchyliť. Uviedla, že zamestnávateľ (žalobca) slobodne, vážne, bez absencie omylu a tiesne, zrozumiteľne, určito a vedome predložil zamestnankyni jednostranným adresným právnym úkonom návrh dohody o zmene pracovnej zmluvy, ktorý bol primeraným prejavom skutočnej vôle žalobcu a ktorý žalovaná, súhlasiac s navrhnutým obsahom dohody, prijala, pričom akceptovaním tohto návrhu došlo medzi účastníkmi pracovno-právneho vzťahu k dohode o zmene obsahu pracovnej zmluvy. Namietala, že žalobca nikde neuviedol s ustanovením ktorého zákona je uvedená dohoda o zmene pracovnej zmluvy svojim obsahom v rozpore, v čom je v rozpore, a ktorému zákonu svojim obsahom odporuje.

10. Žalovaná nesúhlasila s argumentáciou žalobcu, že dohoda o zmene pracovnej zmluvy uzavretá dňa 2.12.2014 je ako právny úkon v rozpore so zákonom č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite. Poukázala jednak na to, že z dohody o zmene pracovnej zmluvy zo dňa 2.12.2014 ešte nenastali žiadne majetkové plnenia, a nie je ani zrejmé, či vôbec nastanú, a preto je podľa nej otázne, či tento podmienený úkon vôbec finančnej kontrole podlieha. A poukázala tiež na skutočnosť, že to, že napadnutá dohoda je právnym úkonom, ktorý je alebo môže byť podľa § 2 ods. 2 písm. k) zákona č. 502/2001 Z.z. navyše aj finančnou operáciou, a ktorý ako finančná operácia podlieha pravidlám upraveným v tomto zákone, nespôsobuje v prípade nedodržania povinností zodpovedných subjektov uložených im v tomto zákone neplatnosť tejto dohody pre rozpor obsahu tejto dohody, resp. právneho úkonu so zákonom. Dodala, že z porušenia povinností uložených zákonom č. 502/2001 Z.z. vzniká výlučne len administratívna zodpovednosť s tým, zákaz vykonať alebo pokračovať vo finančnej operácii podľa § 9 ods. 4 tohto zákona nie je absolútny, nakoľko zákonodarca umožňuje realizáciu finančnej operácie po prijatí účinných nápravných opatrení alebo po odstránení nedostatkov. Ak by mal byť pritom s absenciou vykonania predbežnej finančnej kontroly pri právnom úkone spojený následok neplatnosti právneho úkonu pre rozpor jeho obsahu so zákonom, realizácia finančnej operácie by neprichádzala do úvahy vôbec, keďže z neplatného právneho úkonu - nulitného aktu - nevznikajú žiadne právne povinnosti.

11. Žalovaná tiež upozornila na to, že z ustanovenia § 1 a § 2 zákona č. 502/2001 Z.z. nevyplýva, že by uvedený zákon v rámci svojej pôsobnosti upravoval povinnosti žalovanej ako zamestnankyne žalobcu smerujúce k vykonaniu predbežnej finančnej kontroly vlastnej dohody o zmene pracovnej zmluvy uzatvorenej s kontrolovaným subjektom, a že naopak povinnosti sú týmto právnym predpisom ukladané výlučne a len žalobcovi, ktorý paradoxne nedodržanie zákonom predpokladaných procesov a postupov pripisuje na ľarchu žalovanej a domáha sa domnelej neplatnosti právneho úkonu z dôvodu nedostatkov, ktoré spôsobil on sám, a ktorých nedodržanie nemohla žalovaná vo veci vlastnej pracovno - právnej dohody žiadnym spôsobom ovplyvniť, ani kontrolovať. Uviedla, že z organizačného poriadku Mestského úradu v Prešove zo dňa 13.9.2012 vyplýva, že prípadnú finančnú kontrolu dohody mala za žalobcu vykonať sekcia vnútornej správy a verejných činností na úseku personalistiky a ľudských zdrojov, a žalovaná ako zamestnanec žalobcu v pracovnej pozícii vedúca oddelenia mestského majetku nemala a nemá žiadne právomoci a oprávnenia ovplyvniť to, či došlo alebo nedošlo k vykonaniu predbežnej finančnej kontroly v prípade uzavretej dohody o zmene pracovnej zmluvy. Dodala tiež, že v minulosti až doposiaľ žalobca nevykonával predbežnú finančnú kontrolu pri uzatváraní zmlúv a dohôd v pracovnoprávných veciach.

12. Žalobca sa k písomnému vyjadreniu žalovanej, hoci ho na to súd postupom podľa § 167 ods. 3 CSP spolu s jeho doručením vyzval a poučil o sudcovskej koncentrácii konania, písomne nevyjadril.

13. Na pojednávaní žalobca uviedol, že chce aby sa vytvoril právny základ pre budúce právne vzťahy, a aby sa tak prípadne predišlo ďalším žalobám. Údaje o finančnej situácii mesta a ani ostatné skutkové tvrdenia žalovanej nepoprel. Dodal, že je nesporné, že pracovný pomer medzi stranami sporu sa raz skončí, avšak bez požadovaného rozhodnutia bude žalobca v neistote a bude sa môcť brániť až v prípadnom neskoršom spore o zaplatenie odstupného.

14. Súd vo veci rozhodol rozsudkom č.k. 13Cpr/7/2015-77 zo dňa 17.3.2017 tak, že žalobu zamietol. Vychádzal z toho, že predložená žaloba je neprípustná (§ 137 CSP), ide o svojvoľné uplatňovanie procesného práva (čl. 5 CSP), nie sú ohrozené a ani porušené žiadne práva žalobcu, ktoré by bolo potrebné chrániť týmto konaním, a preto ju s poukazom na dôvody uvedené v hore citovanej argumentácii žalovanej, s ktorou sa súd v celom rozsahu stotožnil a na ktorú odkázal, zamietol. Na doplnenie odôvodnenia súd dodal, že žalobcom uvádzané dôvody žaloby neodôvodňujú naliehavý právny záujem na žiadanom určení. Poukázal na to, že v zmysle ust. § 131 CSP žaloba slúži na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva, avšak z predloženej žaloby nie je zrejmé ochrany ktorého svojho konkrétneho (hmotného) práva sa žalobca domáha (ktoré jeho konkrétne právo je ohrozené alebo porušené). Súd uviedol, že ak ide o záujem žalobcu deklaratórne rozhodnutím súdu prostredníctvom určenia neplatnosti dohody určiť resp. vylúčiť neexistenciu jedného z predpokladov jeho potenciálneho dlhu (záväzku vyplatiť žalovanej ďalšie odstupné) z dohody o zmene pracovnej zmluvy - o ktorom má, tvrdiac s tým súvisiace hmotnoprávne dôvody, svoju predstavu, preto aby sa nemusel brániť až v prípadnom neskoršom spore, právny záujem na tomto určení - len pre to, aby o riešení tejto právnej otázky (ktorá je navyše len jedným z prvkov ich potenciálneho budúceho právneho vzťahu) nadobudol „judikovanú“ istotu, keď nie je zrejmé či táto situácia vôbec nastane (či bude otázka vyplatenie odstupného vôbec niekedy aktuálna), a aj v takom prípade či vôbec bude resp. má a musí byť tento nárok vôbec predmetom súdneho konania (teda či si voči nemu žalovaná bude na súde vôbec nejaké právo uplatňovať) - s poukazom na hospodárnosť konania a v zmysle predchádzania zbytočnému rozmnožovaniu sporov, nie je naliehavý. Vedenie sporu, ktorého predmetom je určenie právnej skutočnosti, ktorej určenie nie je odôvodnené žiadnou aktuálnou naliehavou situáciou, a ktorý neumožňuje efektívne riešiť všetky otázky dotknutého právneho vzťahu (eventuálne plnenie odstupného v prospech žalovanej, ak by bola táto žaloba vecne nedôvodná), a ktorý žalobca vedie len preto, aby predišiel inému potenciálnemu spore na plnenie, ktorý by práve naopak umožňoval efektívne riešiť všetky právne otázky vzťahov medzi stranami, a o ktorom napokon ani nie je zrejmé, či k nemu vôbec dôjde, je podľa názoru súdu nepochybne zbytočným sporom. Súd k tomu poukázal aj na to, že pracovnoprávny vzťah medzi stranami sporu sa môže skončiť rôznym spôsobom, pričom právo na odstupné, ktoré je predmetom napadnutej dohody, vzniká len pri niektorých spôsoboch skončenia pracovného pomeru (o ktorých nevedno či a kedy vôbec nastanú), a úvahy o platnosti obsahu tejto dohody tak zatiaľ považoval za úplne zbytočné a realizáciu tejto dohody za hypotetickú s tým, že tento spor má teda v podstate len tzv. akademickú povahu (žaloba rieši akademický resp. zatiaľ iba teoretický spor) bez aktuálne naliehavého právneho významu.

15. Súd poukázal na to, že podanie žaloby (potenciálnym) dlžníkom len preto, aby sa tak prípadne predišlo žalobe, ktorú by v budúcnosti mohol podať veriteľ, pri ktorej navyše dopredu nevedno, či vôbec nastane situácia, ktorá by veriteľa oprávňovala na jej podanie, a či ju vôbec bude chcieť podať, teda iba ako preventívnej obrany bez toho, aby mal iný právny záujem na jej podaní, je podľa názoru súdu nepochybne zbytočnou žalobou. Žalobca totiž neuviedol a nepreukázal žiaden dôvod, prečo by bolo požadované rozhodnutie natoľko významné a dôležité (naliehavé), že by odôvodňovalo vedenie osobitného sporu o jeho predmete. Právo na prístup k súdu nezahŕňa právo na prejednanie akejkoľvek veci, resp. právo na posúdenie akejkoľvek otázky. Právo na súdnu ochranu sa musí vždy vykladať spôsobom zodpovedajúcim povahe a obsahu príslušného právneho vzťahu. Súdne konanie tiež nemôže neslúžiť na presadzovanie iných eventuálnych záujmov než je výlučne potrebná praktická ochrana konkrétnych práv a povinností medzi stranami sporu (§ 228 CSP), a ani na prípadnú deklaráciu postojov strán sporu navonok (voči tretím subjektom).

16. Súd zhrnul, že pozícia žalobcu sa vo všeobecnosti v ničom nelíši od pozície iných dlžníkov, ktorí majú za to, že nejaký ich (akýkoľvek, pochybný či potenciálny) dlh vôbec nevznikol, prípadne už zanikol, resp. dokonca iba (tak ako tomu je v tomto prípade) že z daného právneho vzťahu vzniknúť ani nemôže, a len z dôvodov posilnenia svojej právnej istoty (bez toho aby ich potenciálny veriteľia si voči nim uplatnili tieto práva na súde, kde by sa to posudzovalo účelne) by sa domáhali nezmyselných určení, že veriteľom (napríklad) z rôzneho titulu nie sú nič dlžní, prípadne že sú im dlžný menej než by sa veriteľia z rôznych dôvodov mohli domnievať, alebo že za porušenie povinnosti nezodpovedajú, dlh už uhradili, alebo že je už premičaný, resp. dokonca (tak ako je tomu v tomto prípade) že ani vzniknúť nemôže, ktoré sú bez reálneho súdneho uplatnenia práv potenciálneho veriteľa zbytočné, a naliehavý právny záujem na ich vedení bez ďalšieho nemôže vyplývať len z toho, že potenciálny dlžník v týchto prípadoch nemá k dispozícii žalobu na plnenie. Nezmyselnosť takého konceptu pritom vyplýva aj z toho, že pri takomto výklade by súdy mohli byť, vychádzajúc z rovnakej premisy o právnom záujme dlžníkov vo vzťahu k potrebe súdneho určenia (istoty) neexistencie týchto práv, zaplavené žalobami dlžníkov na preskúmanie najrôznejších reálnych, prípadne aj potenciálnych občianskoprávných vzťahov bez toho, aby si oprávnené osoby (veriteľia) vôbec voči nim uplatňovali akékoľvek práva z nich vyplývajúce. Každý, voči komu by niekto, hoci len verbálne, uplatnil nejaký nárok, alebo kto sa obáva, že by z nejakého dôvodu pri určitom hodnotení skutkového stavu, mohol byť niekomu inému čokoľvek dlžný, by sa mohol v takom prípade len z dôvodu „právnej istoty“ domáhať, aby súd určil, že tomu tak nie je - čo je zjavný nezmysel. V tejto súvislosti súd podporne poukázal aj na rozsudok NS SR z 19. novembra 2008, sp. zn. 5 Obdo 10/2008, podľa ktorého „skutočnosť, že žalovaný uplatňuje proti žalobcovi majetkový nárok zo zmluvy, nezakladá sama o sebe naliehavý právny záujem na žalobcovom požadovanom určení neplatnosti zmluvy, z ktorej by sa mal tvrdený nárok odvíjať.“ (rovnako SJ, 1998, č. 97 - KS v Ústí nad Labem sp. zn. 11 Co 574/97). „Určovací žalobu nelze podať, jestliže je jejím jediným cílem právní popis skutkového stavu - např. že studna není součástí pozemku (rozsudok NS ČR sp. zn. 22 Cdo 2568/98).

17. Krajský súd v Prešove však na základe odvolania žalobcu tento rozsudok uznesením sp. zn. 7CoPr/2017 zo dňa 25.4.2018 zrušil a vec tunajšiemu súdu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že v prejednávanej veci žalobca nemôže žalovať o splnenie povinnosti, nakoľko zaplatenie odstúpného na základe sporného právneho úkonu môže žiadať len žalovaná, ktorá je na podanie takejto žaloby aktívne vecne legitimovaná, a že žalobcovi nemožno brániť v uplatňovaní jeho práva na súdnu ochranu ani z dôvodu, že doposiaľ ešte nebol ukončený pracovný pomer so žalovanou ako predpoklad na vyplatenie odstúpného v zmysle spornej dohody. Odvolací súd vyslovil, že rozhodnutím o žalobe na určenie neplatnosti spornej dohody sa bez akýchkoľvek pochybností odstráni spornosť a právna neistota v otázke existencie či neexistencie práva žalovanej na vyplatenie odstúpného po ukončení pracovného pomeru. Vytvorí sa tak pevný základ pre budúce právne vzťahy strán sporu umožňujúci predísť žalobe na plnenie, a žalobca má tak naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Súdu prvej inštancie uložil povinnosť zaoberať sa otázkou platnosti dohody o zmene pracovnej zmluvy zo dňa 2.12.2014 s tým, že potvrdením existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení nie je prejudikované nasledujúce rozhodnutie vo vzťahu k otázke platnosti alebo neplatnosti spornej dohody.

18. Na základe toho sa súd prvého stupňa vecou zaoberal opakovane. Vo vzťahu k otázke právneho záujmu na požadovanom určení pritom súd prvého stupňa uvádza, že súhlasí s tým (čo ani predtým nespochybňoval), že požadované rozhodnutie je resp. môže byť pre žalobcu právne významné a žalobca má resp. môže mať právny záujem na určení neplatnosti spornej dohody, avšak súd prvého stupňa, z dôvodov uvedených vyššie, aj naďalej zastáva názor, že tento právny záujem žalobcu nie je

kvalifikovaný, teda naliehavý. Zo skutočností uvedených žalobcom totiž nevyplýva nič čo by svedčilo o naliehavej potrebe aktuálneho osobitného určovania a posudzovania (ne)platnosti spornej dohody v tomto (osobitnom) súdnom konaní. Súd nebráni žalobcovi v uplatňovaní jeho práva na súdnu ochranu, opakuje však, že zo žaloby nie je zrejmé o aktuálnu a naliehavú súdnu ochranu ktorého konkrétneho subjektívneho práva žalobcu (naliehavo potrebnú) by v tomto osobitnom súdnom konaní malo ísť. Súd však rešpektoval záväzný právny názor vyslovený odvolacím súdom a zaoberal sa otázkou platnosti dohody o zmene pracovnej zmluvy zo dňa 2.12.2014.

19. Súd sa oboznámil so žalobou a všetkými prostriedkami procesného útoku a obrany, ktoré strany sporu počas konania uplatnili, vykonal dokazovanie všetkými predloženými listinnými dôkazmi, ktorých odpis bol stranám sporu v priebehu konania doručený (a preto ich na pojednávaní osobitne nečítal, viď § 204 CSP), a na základe zhodných (resp. nepopretých) tvrdení rozhodujúcich skutočností (§ 132 ods. 1, § 151 a § 186 ods. 2 CSP) a vykonaných dôkazov si osvojil podstatný skutkový stav tak (v rozsahu a obsahovej zhode s tým) ako ho vo svojich podaniach a prednesoch nespochybnene uviedli strany (vychádzajúc z bodov 2. až 11. tohto odôvodnenia), teda v tom rozsahu v akom nimi prednesené podstatné skutkové tvrdenia (nie ich právne zhodnotenie) nikto nespochybnil, a ani súd nemal žiadny dôvod pochybovať o ich pravdivosti (viď primerane § 151 ods. 1 a § 186 ods. 2 CSP), a sporný nebol. Uzavretie spornej dohody, jej obsah a ani stranami uvedené okolnosti predchádzajúce jej uzavretiu totiž sporné neboli, a ostatné skutočnosti v konaní napokon ani významné neboli.

20. Medzi stranami pritom nebolo sporné ani tvrdenie žalovanej o tom, že prípadnú finančnú kontrolu dohody mala za žalobcu vykonať sekcia vnútornej správy a verejných činností na úseku personalistiky a ľudských zdrojov žalobcu, pričom žalovaná bola v pracovnej pozícii na oddelení mestského majetku. Zavinenie žalovanej vo vzťahu k namietanému nevykonaniu finančnej kontroly podľa stanoviska právneho zástupcu žalobcu prezentovaného na pojednávaní spočívalo v tom, že pokiaľ žalovaná vedela, že nebola finančná kontrola vykonaná, nemala uvedený právny úkon podpísať, pričom žalovaná vedela, že takáto kontrola vykonaná nebola.

21. Podľa § 9 ods. 1 zák. č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite (ďalej len „ZoFK“) predbežnou finančnou kontrolou sa so zameraním na hospodárnosť, efektívnosť, účinnosť a účelnosť pri hospodárení s verejnými prostriedkami overuje súlad finančnej operácie alebo jej časti s

- a) rozpočtom orgánu verejnej správy,
- c) osobitnými predpismi,
- d) medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a na základe ktorých sa Slovenskej republike poskytujú prostriedky zo zahraničia,
- e) uzatvorenými zmluvami,
- f) rozhodnutiami vydanými na základe osobitných predpisov,
- g) vnútornými aktmi riadenia o hospodárení s verejnými prostriedkami a
- h) inými podmienkami poskytnutia verejných prostriedkov.

22. Podľa § 9 ods. 4 ZoFK finančnú operáciu alebo jej časť nemožno vykonať alebo v nej pokračovať, ak finančná operácia alebo jej časť nie sú v súlade so skutočnosťami uvedenými v odseku 1. Finančnú operáciu alebo jej časť možno realizovať až po odstránení nedostatkov zistených predbežnou finančnou kontrolou alebo po prijatí účinných nápravných opatrení.

23. Podľa § 2 ods. 2 písm. k) ZoFK na účely tohto zákona sa rozumie finančnou operáciou alebo jej časťou príjem, poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov v hotovosti alebo bezhotovostne, právny úkon alebo iný úkon majetkovej povahy.

24. Podľa § 17 ods. 3 zák. č. 311/2001 Z.z. (Zákonník práce) neplatnosť právneho úkonu nemôže byť zamestnancovi na ujmu, ak neplatnosť nespôsobil sám. Ak vznikne zamestnancovi následkom neplatného právneho úkonu škoda, je zamestnávateľ povinný ju nahradiť.

25. Žalobca domáha určenia neplatnosti dohody o zmene pracovnej zmluvy uzavretej medzi ním ako zamestnávateľom a žalovanou ako jeho zamestnankyňou dňa 2.12.2014, ktorou sa upravilo (dohodlo) zvýšenie ďalšieho odstupného patriaceho tomuto zamestnancovi (žalovanej) pri skončení pracovného pomeru (okrem odstupného podľa Zákonníka práce), a to s poukazom na to, že podľa jeho názoru išlo v tomto prípade o finančnú operáciu podľa ZoFK, pred ktorou v rozpore s § 9 ods. 4 ZoFK nebola

vykonaná finančná kontrola. V danom prípade však jednak podľa názoru súdu pri samotnom uzavretí (samotným uzavretím) tejto dohody 1. nešlo o vykonanie finančnej operácie na účely ZoFK, ďalej žalobca netvrdil a ani nepreukázal v nesúlade s ktorými skutočnosťami uvedenými v ods. 1 ust. § 9 ZoFK by táto dohoda mala byť (pre ktorý nesúlad by ju nebolo možné vykonať) - keďže v zmysle ust. § 9 ods. 4 ZoFK 2. vykonaniu finančnej operácie nebráni samotné nevykonanie finančnej kontroly, ale len jej nesúlad (nesúlad finančnej operácie) so skutočnosťami uvedenými v ods. 1, a navyše 3. vytykány nedostatok (ak by tu aj bol) nepochybne nespôsobilá (výlučne) sama žalovaná, a preto jej v zmysle ust. § 17 ods. 3 Zákonníka práce ani nemôže byť na ujmu, a žaloba o určenie neplatnosti tejto dohody preto dôvodná nie je.

26. Pokiaľ ide o posúdenie toho, či sporná dohoda je finančnou operáciou na účely ZoFK, je potrebné si uvedomiť, že podľa legálnej definície tohto pojmu v zmysle ust. § 2 od. 2 písm. j) ZoFK takouto finančnou operáciou je len buď 1. príjem, poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov v hotovosti alebo bezhotovostne, čím samotné uzavretie spornej dohody nepochybne nie je (pod toto vymedzenie finančnej operácie sporná dohoda nespadá), alebo úkon (právny alebo iný) majetkovej povahy, pričom by malo byť zrejmé, že ak zákon tieto predpoklady (znaky) resp. hlavné skupiny finančných operácií rozlišuje, treba ich odlišne aj vykladať.

27. Za úkony majetkovej povahy v zmysle § 2 ods. 2 písm. k) ZoFK pritom podľa názoru súdu nemožno považovať každý (akýkoľvek) právny alebo iný úkon, ktorý (tak ako to poukazom na spornú dohodu zjavne nesprávne vykladá žalobca) môže znamenať príjem, poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov v hotovosti alebo bezhotovostne v budúcnosti (dokonca bez ohľadu na to či je v čase tejto „finančnej operácie“ zrejmé, že k poskytnutiu alebo použitiu verejných prostriedkov vôbec dôjde), ale len tie (právne alebo iné) úkony, ktoré (v čase tejto „finančnej operácie“) nepredstavujú príjem, poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov v hotovosti alebo bezhotovostne, a napriek tomu aktuálne samy o sebe (bez prístúpenia ďalších potenciálnych skutočností, nepodmienene) priamo majú majetkovú povahu (napr. zámena, darovanie, výpožička, vyrúbenie, vymáhanie či odpustenie konkrétnej dane, poplatku alebo platby, organizovanie zbierky, a pod.). Je tomu tak preto, že opačný výklad úkonov majetkovej povahy prezentovaný žalovaným (ako finančnej operácie aktuálne podliehajúcej finančnej kontrole) by vlastne (ad 1.) znamenal predchádzajúcu finančnú kontrolu úplne každého (právneho alebo iného) úkonu z hľadiska posúdenia jeho novej majetkovej povahy v budúcnosti - či môže so sebou niesť (znamenať) príjem, poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov v hotovosti alebo bezhotovostne v budúcnosti (teda posúdenie každého úkonu z hľadiska kontroly s ním súvisiaceho podmieneného alebo čo i len možného plnenia, pri ktorom ešte nevedno, či vôbec, kedy a v ktorom roku bude poskytnuté - i v súvislosti s možnou zmenou okolností, zmenou právnej úpravy v budúcnosti, i možnosťou posúdenia súladu s nejakým rozpočtom plánovaným na konkrétne obdobie), čo je zjavný nezmysel. A tiež preto, že takýto výklad finančnej operácie pri úkonoch majetkovej povahy by (ad 2.) znamenal zároveň aj legislatívne neprípustne nadbytočné - duplicitné vymedzenie tých istých finančných operácií (toho čo je definované - definienta) inými slovami, nakoľko v skutočnosti vlastne každý príjem, poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov v hotovosti alebo bezhotovostne (definujúci finančnú operáciu v úvode ust. § 2 ods. 2 písm. k) ZoFK) sa uskutočňuje na základe právneho alebo iného úkonu majetkovej povahy (definujúceho druhú skupinu finančných operácií v záverečnej časti toho istého ustanovenia). Inými slovami, ak by sme pripustili výklad žalovaného, že už samotné uzavretie dohody, na základe ktorej môže (potenciálne) v budúcnosti dôjsť poskytnutiu alebo použitiu verejných prostriedkov, predstavuje finančnú operáciu podliehajúcu finančnej kontrole, rovnakej finančnej kontrole by mal podliehať najprv úkon, ktorý má (zatiaľ iba) potenciálnu majetkovú povahu, a následne potom ešte raz aj reálny príjem, poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov v hotovosti alebo bezhotovostne uskutočnený na jeho základe, čo je zjavný nezmysel. Uzavretie spornej dohody o (v čase jej uzavretia) zatiaľ iba potenciálnych a podmienených majetkových nárokoch sa teda na účely ZoFK nepovažovalo za finančnú operáciu podliehajúcu predbežnej finančnej kontrole a jej nevykonanie tak nebolo v rozpore so zákonom.

28. Okrem toho vykonaniu finančnej operácie, a teda uzavretiu napadnutej dohody (ak by finančnou operáciou aj malo byť už samotné uzavretie spornej dohody) v zmysle ust. § 9 ods. 4 ZoFK nebráni samotné nevykonanie (predchádzajúcej) finančnej kontroly, ale len jej nesúlad (finančnej operácie) s konkrétnymi skutočnosťami uvedenými v ods. 1, pričom žalobca žiadny taký konkrétny nesúlad napadnutej dohody so skutočnosťami uvedenými v ust. § 9 ods. 1 ZoFK netvrdil a ani nepreukázal, a teda jej uzavretie v zmysle ust. § 9 ods. 4 ZoFK zakázané nebolo.

29. A napokon, ak by sme aj pripustili, že pri uzavretí spornej dohody a s tým spojenom dojednaní zvýšenia ďalšieho odstupného patriaceho žalovanej pri skončení pracovného pomeru išlo o takúto zakázanú finančnú operáciu (podliehajúcu finančnej kontrole), v konaní nebolo preukazované a ani tvrdené, že by prípadný nedostatok finančnej kontroly, či rozpor so skutočnosťami uvedenými v ust. § 9 ods. 1 ZoFK a s tým údajne spojenú neplatnosť spornej dohody (a zvýšenia ďalšieho odstupného) zapríčinila výlučne sama žalovaná, a neplatnosť spornej dohody (a zvýšenie ďalšieho odstupného) jej tak v zmysle ust. § 17 ods. 3 Zákonníka práce ani nemôže byť na ujmu. „Zákonník práce zakotvuje zvýšenú ochranu zamestnanca v prípade neplatnosti právneho úkonu. Zásadne sa vychádza z predpokladu dobrej vôle na strane zamestnanca. Ak neplatnosť právneho úkonu spôsobí aj zamestnávateľ, takáto neplatnosť nemôže byť na ujmu zamestnanca.“ (In: Barancová, H. a kol. Zákonník práce. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, s. 292 - 306). Teda (obdobne ako to konštatoval aj Krajský súd v Košiciach vo svojom rozhodnutí v obdobnej súvisiacej veci toho istého žalobcu voči inému zamestnancovi, vedenej pod sp. zn. 2CoPr/5/2017, na ktorú poukázala aj žalovaná), aj keby bola konštatovaná neplatnosť sporného právneho úkonu (čo nebola), táto by mohla byť na ujmu žalovanej iba vtedy, ak by neplatnosť právneho úkonu (a zvýšenia ďalšieho odstupného) spôsobila výlučne sama pri existencii plného zavinenia na jej strane. Teda aj v prípade kladného výsledku sporu pre žalobcu by sa tento nezbavil povinnosti uhradiť žalovanej pri skončení pracovného pomeru vzniknutú škodu (zvýšené odstupné).

30. Zo všetkých týchto dôvodov preto súd žalobu zamietol.

31. O náhrade trov konania súd rozhodoval v zmysle ust. § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaná bola v konaní úspešná v plnom rozsahu, a preto jej súd voči žalobcovi v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.